

Бондаренко П.Г., молодший науковий співробітник*

Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН

Алексєєва О.М., к. с.-г. н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ВПЛИВ КОНСТРУКЦІЇ НАСАДЖЕНЬ НА РІСТ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ДЕРЕВ ЧЕРЕШНІ (*Cerasus avium* (L.) Moench.) У ЗОНІ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Черешня, поряд з абрикосом і персиком, є традиційною кісточковою породою зони Південного Степу України. Вона ціниться за свої десертні смакові якості, ранню продукцію та стабільно високу ціну реалізації на ринку плодів. При цьому слід зауважити, що основним недоліком у вирощуванні черешні є висока природна сила росту дерев, а, відтак, пізній вступ у плодоношення. В сучасних умовах економічної кризи основним завданням плодівництва є скорочення непродуктивного періоду, якого можна досягти використанням слаборослих підщеп та їх вставок, регуляторів росту тощо. Саме тому питання впровадження елементів інтенсивної технології вирощування черешні в зоні Південного Степу України є своєчасним і актуальним.

Вивчення впливу вегетативних підщеп та їх вставок у штаб на основні показники росту й продуктивності дерев черешні сортів Мелітопольська чорна та Крупноплідна проводилось в насадженнях, закладених у 2006 році. Варіанти дослідження включали обидва сорти, щеплені на ВСЛ-2, вставці ВСЛ-2, вставці Гізела 5 зі схемами садіння 5 х 3 м та 5 х 4 м. Контролем виступали насадження, щеплені на підщепі вишня магалебська зі схемою розміщення 6 х 5 м. Дослід закладено у 3 повтореннях, по 8 дерев у кожному повторенні. Метод розміщення варіантів – систематичний.

Обліки та спостереження проводилися у 2014-2015 роках за загальноприйнятими у садівництві методиками. Статистичну обробку результатів досліджень здійснено за допомогою комп'ютерної програми COHORT.

Результати досліджень свідчать про суттєвий вплив конструкції насаджень на основні біометричні показники дерев черешні у саду. Так, за показником діаметра штамба контрольні варіанти в середньому по сортах переважали дослідні у 1,3-1,8 рази. Це можна пояснити як меншою силою росту вегетативних підщеп та їх вставок у штаб, так і меншою площею живлення дерев у дослідних варіантах.

За показниками площі проекції та об'єму крони була відмічена та ж тенденція, що і з діаметром штамба і залежала в першу чергу від схеми розміщення дерев. Так, у контрольному варіанті в середньому по сортах площа проекції крони складала 21,3 м², а об'єм крони – 28,0 м³. Варіанти зі схемою розміщення 5 х 3 м мали ці показники на 48 та 60%, а зі схемою 5 х 4 м – на 38 та 54% менше за контроль відповідно (рисунок).

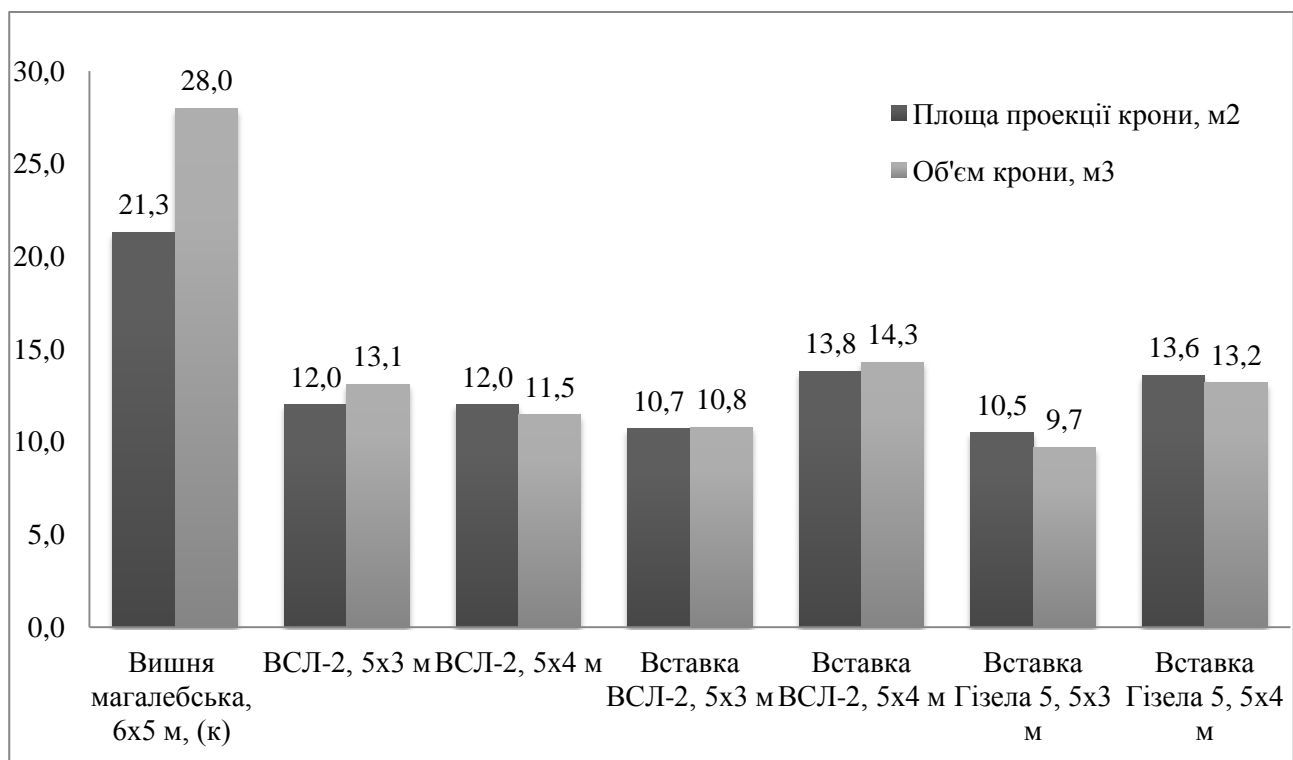

Рисунок. Площа проекції та об'єм крони дерев черешні, 2015 р.

Одним з показників, які найповніше характеризують плодоношення дерев, є щільність закладання генеративних бруньок на деревині різного віку. Черешня закладає основну масу врожаю на спеціалізованих утвореннях – букетних гілочках, і значно меншою мірою – в основі однорічних пагонів. Саме тому, аналіз цього показника дозволяє визначати довговічність плодових утворень черешні, строки вступу дерев у плодоношення та темпи нарощування врожаю. У дерев усіх дослідних варіантів спостерігалось більш щільне закладання букетних гілочок порівняно з деревами, що були щеплені на сильнорослій підщепі. Наприклад, на дворічній деревині у дослідних варіантах щільність закладання генеративних утворень складала в середньому 20,7 шт./м пог. по сорту Мелітопольська чорна та 21,9 шт./м пог. по сорту Крупноплідна. У контролі цей показник складав 8,8 та 11,3 шт./м пог., відповідно. Та сама тенденція була відмічена і на деревині більш старшого віку, що свідчить про більш щільне закладання генеративних утворень, а відтак, і більший потенціал продуктивності сорту Крупноплідна порівняно із сортом Мелітопольська чорна.

Середня врожайність у 2014-2015 роках становила 6,0 т/га по сорту Мелітопольська чорна та 8,9 т/га по сорту Крупноплідна. Найбільш врожайними по сорту Мелітопольська чорна були варіанти насаджень зі вставками Гізела 5 та ВСЛ-2 і схемами розміщення дерев 5 х 3 м, які перевищували контроль відповідно на 58 та 90%, а по сорту Крупноплідна виділилися варіанти зі вставкою ВСЛ-2 (5 х 4 м) і вставкою Гізела 5 (5 х 3 м), показники врожайності яких перевищували контроль відповідно на 13 та 19%.

Таким чином, у період початкового плодоношення спостерігалось зниження сили росту насаджень на клонових підщепах та їх вставках, більш ранній їх вступ у товарне плодоношення і більшу (на 13-90%) врожайність у порівнянні з контролем.

* Науковий керівник: Кондратенко П.В., д. с.-г. н., професор, академік